

تاسیس مرکزی علمی که تحصیل کردگان حوزه های علوم دینی را با معلومات جدید به نحو عمیق و روشمند آشنا کند از آرزوهای عالمانی بوده است که نیاز به این تلفیق را عمیقاً احساس می کرده اند . در این میان به خصوص شهیدان والا مقام آیت الله مطهری و آیت الله بهشتی رحمت الله علیهما بیش از دیگران موضوع را پیگیری می کرده اند . آیت الله العظمی موسوی اردبیلی (مدظله) که از دوران جوانی مانند دو دوست همفکرش تلاش علمی و اجتماعی و فرهنگی را باهم تلفیق کرده است، قبل از انقلاب توفیق راه اندازی مدارس مفید در تهران را یافت و تاسیس دانشگاهی هی با هدف فوق را در دستور کار خود قرار داد . متأسفانه در دوران طاغوت امکان تاسیس چنین نهادی فراهم نیامد و مشکلات و انبوهی کارهای انقلاب نوپای اسلامی نیز در سالهای نخست اجازه تعقیب هدف را نداد و روزی کلنگ دانشگاه مفید به زمین خورد که آن یاران همدل کسوت شهادت پوشیده و بر سفره انعام الهی نشسته بودند

دانشگاه مفید با همت آیت الله العظمی موسوی اردبیلی (مدظله) و با حمایت و هدایت بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران و معمار تمدن جدید اسلامی امام خمینی (ره) تاسیس شد و با پشتکار و تلاش فداکارانه جمعی از فضلاء و اندیشوران حوزه علمیه رشد و بالندگی یافت و امروز بعنوان یکی از مهم ترین، با سابقه ترین و پربارترین مراکز دانشگاهی غیر دولتی به فرهنگ این مرز و بوم خدمت می کند. هرچند اکنون دانشگاه مفید ارائه خدمت به طلاب و فضلاء حوزه علمیه قم را با پرورش دانشجویان غیر طلبه همراه نموده و اینک از دو طریق آزمون سراسری و آزمون اختصاصی (ویژه طلاب) دانشجو می پذیرد ولی همچنان آرمان بومی سازی علوم و ارتقاء علوم انسانی از طریق اتصال با معارف دینی و به روز رسانی دانش آموختگان حوزه های علمیه از طریق آشنایی با علوم جدید را دنبال می کند . در این مختصر می کوشیم تا نگاهی گذار بر دستاوردهای این تلاش صادقانه داشته باشیم.

اساسنامه این دانشگاه در تابستان سال ۱۳۶۷ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و به دنبال آن به همت هیئت مؤسس دانشگاه همزمان با تشکیل هیئت امناء، در جنوب شهر مقدس قم (مکان فعلی دانشگاه) عملیات احداث ساختمان دانشگاه آغاز گردید. فعالیت آموزشی دانشگاه از مهرماه سال ۱۳۶۸ با پذیرش دانشجو از بین طلاب حوزه علمیه در مقطع کارشناسی رشته اقتصاد نظری شروع شد و از آن هنگام متناسب با توسعه فضای آموزشی و پژوهشی و به منظور دست یابی به اهداف تأسیس دانشگاه، به تدریج دیگر رشته های تحصیلی در مقاطع مختلف دایر گردید. در ادامه، با توجه به ظرفیت و توان علمی دانشگاه، علاوه بر پذیرش دانشجو از میان طلاب حوزه های علمیه از طریق آزمون اختصاصی که هر ساله انجام می شود، پذیرش دانشجوی غیر طلبه از طریق آزمون سراسری نیز آغاز گردید و تا به امروز با تداوم این روند هر ساله تعداد قابل توجهی دانشجوی، به جمع دانشجویان دانشگاه افزوده شده است. چه اینکه تعداد دانش آموزان دانشگاه نیز رقم قابل توجهی را به خود اختصاص داده است و تعداد زیادی از آنان در حال حاضر به عنوان هیات علمی در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی به تدریس اشتغال دارند و یا در مناصب مهم قضایی کشور و یا پژوهشکده ها و موسسات تحقیقاتی مشغول خدمت می باشند.

معاونت های دانشگاه مفید

دانشگاه مفید دارای چهار معاونت: آموزشی، پژوهشی، دانشجویی- فرهنگی و اجرایی، و چند دفتر مستقل می باشد. قسمت هایی از سازمان دانشگاه به شرح ذیل معرفی می گردد:

معاونت آموزشی

دانشگاه مفید در سال ۱۳۶۸ فعالیت آموزشی خود را در مقطع کارشناسی آغاز کرد و در سال تحصیلی ۷۸-۷۹ برای مقطع کارشناسی ارشد دانشجو پذیرفت. تا سال ۸۳-۸۲ دانشگاه فقط از طریق آزمون اختصاصی از میان طلاب شاغل به تحصیل در حوزه علمیه دانشجو می پذیرفت ولی در این سال برای مقطع کارشناسی از برادران و خواهران غیر طلبه در رشته های اقتصاد

نظری، اقتصاد پول و بانکداری، فلسفه، حقوق و علوم سیاسی پذیرش دانشجو صورت گرفته است. در حال حاضر دانشجویان در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری مشغول به تحصیل می باشند. طلاب شاغل به تحصیل در حوزه علمیه در دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد از طریق شرکت در آزمون اختصاصی دانشگاه مفید می توانند وارد دانشگاه مفید شوند. همچنین دانشگاه مفید بر اساس مجوز رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و با نظارت سازمان سنجش آموزش کشور از طریق آزمون اختصاصی اقدام به پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد رشته معارف قرآن از میان طلاب حوزه های علمیه کرده است. دانشگاه مفید توانسته است با داشتن ۴۵ عضو هیات علمی تمام وقت، ۱۲۰ استاد مدعو، ۳۳۰۰ دانشجوی در حال تحصیل در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری و ۳۰۰۰ فارغ التحصیل در ترویج فرهنگ اسلامی ایرانی نقش مهمی را ایفا کند.

رشته های موجود در دانشگاه مفید

مقطع کارشناسی

- ۱- اقتصاد نظری
- ۲- اقتصاد پول و بانکداری
- ۳- اقتصاد بازرگانی
- ۴- حقوق
- ۵- فلسفه
- ۶- علوم سیاسی
- ۷- مترجمی زبان انگلیسی
- ۸- الهیات (علوم قرآن و حدیث)

مقطع کارشناسی ارشد

- ۱- معارف قرآن
- ۲- علوم اقتصادی
- ۳- اقتصاد اسلامی
- ۴- حقوق بین الملل
- ۵- حقوق جزا و جرم شناسی
- ۶- حقوق خصوصی
- ۷- حقوق بشر
- ۸- فلسفه غرب
- ۹- فلسفه و کلام اسلامی
- ۱۰- فلسفه دین
- ۱۱- اندیشه سیاسی در اسلام
- ۱۲- مطالعات منطقه ای
- ۱۳- علوم سیاسی

(مطالعات خاورمیانه و شمال آفریقا)

مقطع دکتری

- ۱- علوم اقتصادی
- ۲- حقوق خصوصی
- ۳- فقه و مبانی حقوق اسلامی

اعضای محترم هیات علمی دانشگاه را باید گرانبهاترین سرمایه دانشگاه دانست. براساسی شاید در کمتر محیط علمی و دانشگاهی بتوان چنین افرادی را یافت که علی رغم تفاوت‌های فکری و اختلاف آراء و انظار اجتماعی و سیاسی در محیطی دوستانه و برادرانه با یکدیگر همکاری کنند. تمامی اعضای هیات علمی از علاقمندان وفادار به انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی هستند. اکثریت قریب به اتفاق آنان سابقه حضور در خطوط مقدم دفاع از اسلام و ایران در جبهه های دفاع مقدس را دارند و برخی از آنان در دوران جنگ سوابق طولانی و احیانا مسئولیتهایی داشته اند و تعدادی از آنان به افتخار جانبازی نائل آمده اند. اکثر اعضای هیات علمی علاوه بر تحصیلات عالی دانشگاهی در دانشگاه های معتبر و با رتبه های علمی بالا از تحصیلات عالی حوزوی نیز برخوردارند و چندین تن از آنان تا نیل به قوه قدسیه اجتهاد پیش رفته اند. فعالیت های آموزشی دانشگاه مفید منجر به تربیت جمع قابل توجهی از دانش آموختگان فاضل و متخصص گردیده است که عمده آنان در مراکز مختلف دانشگاهی یا در دیگر نهادهای کشور در خدمت جامعه و نظام جمهوری اسلامی و منشاء آثار و برکات فراوان هستند. بسیاری از این دانش آموختگان از سطوح بالای تحصیلات حوزوی نیز برخوردارند.

معاونت پژوهش

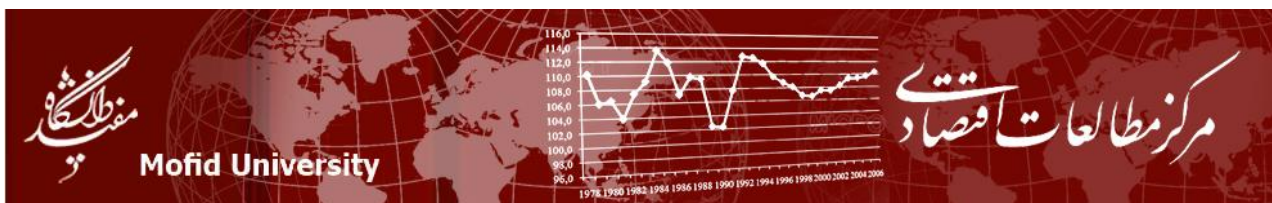
فعالیت های پژوهشی دانشگاه مفید از فروردین سال ۱۳۷۵ تحت عنوان دفتر برنامه ریزی و خدمات پژوهشی شروع شده و از ۱۳۷۶/۱/۱ به عنوان معاونت پژوهشی استمرار یافته است. اکنون چهار مرکز مطالعاتی، کتابخانه، انتشارات دانشگاه مفید و مجله نامه مفید زیر نظر این معاونت مشغول به فعالیت می باشند

مرکز مطالعات قرآن

فعالیت‌های قرآنی دانشگاه مفید در ادامه فعالیت های قرآنی ریاست دانشگاه حضرت آیت الله العظمی موسوی اردبیلی و شهید والا مقام آیت الله بهشتی در قبل از انقلاب قرار گرفت. تهیه فیش‌های تحقیقاتی گسترده در زمینه علوم قرآن و با محوریت طرح جامع وحی در دهه ۷۰ انجام گرفت. از سال ۱۳۷۹ دانشگاه مفید با تدوین سرفصل‌های آموزشی رشته معارف قرآن در مقطع کارشناسی ارشد و تصویب آن در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری راه جدیدی را آغاز کرد و با پذیرش دانشجویان از سال ۱۳۸۳ از میان طلاب حوزه گروه معارف قرآن را تأسیس کرد.

به جهت گسترش فعالیت‌های قرآنی، مرکز مطالعات قرآن از سال ۱۳۸۵ آغاز به کار کرد و با جذب هیأت علمی پژوهشی بخش پژوهشی و آموزشی را در کنار یکدیگر قرار داد. پایان‌نامه‌های دانشجویان در موضوعات تفسیری، تطبیقی، علوم قرآن و رابطه قرآن و علوم انسانی مثل مباحث اقتصاد قرآنی، حقوق و قرآن، سیاست و قرآن، مباحث کلامی و فلسفی و عرفانی قرار دارد؛ که تعدادی از آنها حایز رتبه‌های علمی کشوری نیز شده اند. اعضاء و همکاران مرکز مطالعات قرآن علاوه بر تخصص‌های حوزوی در یکی از رشته‌های دانشگاهی مثل حقوق، فلسفه، اقتصاد و ... نیز دارای تحصیلات عالی از دانشگاه معروف کشور می‌باشند.

مرکز مطالعات اقتصادی

مرکز مطالعات اقتصادی دانشگاه مفید در تابستان ۱۳۸۴ آغاز به کار کرد، این مرکز با انجام طرح‌های تحقیقاتی، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های کوتاه مدت، همایش‌ها، سخنرانی‌ها، نشست‌های تخصصی، مشاوره با ن هادهای اجرایی تحقق اهداف یادشده را دنبال میکند. این مرکز تاکنون موفق شده است همایش‌های علمی و سخنرانی‌های را با موضوع اقتصاد و اقتصاد اسلامی برگزار نماید.

مرکز مطالعات حقوق بشر دانشگاه مفید

مرکز مطالعات حقوق بشر در اردیبهشت ماه ۱۳۸۲ در پی برگزاری دومین همایش بین المللی حقوق بشر در دانشگاه مفید و به منظور هماهنگ کردن و تمرکز کلیه فعالیتهای پژوهشی و آموزشی دانشگاه در این حوزه تشکیل شد. از جمله اهداف مرکز که در اساسنامه بیان گردیده «تحقیق در حوزه حقوق بشر با تأکید بر پژوهشهای نظری و میان رشته ای» و «مطالعه تطبیقی ادیان و تمدنها در زمینه حقوق بشر» است.

مرکز مطالعات حقوق تطبیقی

با توجه به اهمیت مطالعات حقوق تطبیقی و ضرورت بررسی نظامهای حقوقی معاصر به ویژه نظام حقوق اسلام مرکز مطالعات حقوق تطبیقی دانشگاه مفید در سال ۱۳۸۷ به وجود آمد.

مجله علمی-پژوهشی نامه ی مفید

یکی از دغدغه های فکری دانشمندان اسلامی از دیرباز پاسخگویی به نیازهای جامعه بر اساس اسلام در زمینه های سیاسی، فلسفی، حقوقی، اقتصادی و .. بوده است. در این راستا دانشگاه مفید از بهار سال ۱۳۷۴ اقدام به نشر مجله ای نمود تا در زمینه علوم انسانی و اسلام به نشر آراء و عقاید دانشمندان و محققین بپردازد. مجله ی نامه ی مفید دارای رتبه علمی-پژوهشی است؛ هم

اکنون مجله نامه مفید در سه مجلد جداگانه با عنوان سیاست های اقتصادی، حقوق تطبیقی، هستی و شناخت چاپ و منتشر می شود.

کتابخانه و مرکز اسناد

کتابخانه و مرکز اسناد دانشگاه مفید دارای بیش از ۲۲۴۰۰۰ جلد مدرک کتابخانه ای شامل ۸۳۶۷۰ جلد کتاب به زبان های فارسی و عربی، ۵۸۷۱۹ جلد کتاب به زبان لاتین، ۱۱۵۰ عنوان نشریه ادواری در ۷۸۶۸۸ نسخه و ۸۶۲ جلد پایان نامه است. هم اکنون گردش امانت مدارک در کتابخانه بصورت نیمه مکانیزه است و از کامپیوتر و نرم افزار مربوط (نرم افزار امانت سیمرخ) استفاده می شود. ساعت کاری کتابخانه از ۷/۳۰ صبح الی ۱۹/۳۰ می باشد.

انتشارات

انتشارات دانشگاه مفید در راستای پیشبرد تحقیقات علمی و پژوهشی، در زمینه های علوم انسانی و اسلامی، آثاری را به بازار نشر عرضه داشته، که مورد استقبال حوزویان و دانشگاهیان قرار گرفته است. بنای انتشارات یاد شده بر این استوار گشته تا منشورات خود را بر اساس اسلوب علمی، که عمدتاً دست آوردهای پژوهشی دانشگاهی است، انتشار نماید. کتابهایی که در این فهرست پیش چشم پژوهشگران قرار می گیرد، غالباً برخاسته از زحمات اساتید و اعضای هیات علمی دانشگاه مفید می باشد که آثار خود را در حوزه معاونت پژوهشی این دانشگاه، به مرحله نشر رسانده اند و در پی آن آثار دیگری در مرحله اتمام است که به زودی بازار نشر را رونق خواهد بخشید.

شرکت در همایشها و نشست های علمی بین المللی

یکی از اهداف دانشگاه مفید و آرمانهای همه علاقمندان به مکتب تشیع، معرفی صحیح و عالمانه اندیشه های بلند عالمان شیعی و میراث گران سنگ پیشوایان معصوم به جهان علم و اندیشه بوده است. آنچه موجب تاسف است حضور کم رنگ شیعه در عرصه علمی و فکری بین المللی است که بعنوان مصادیقی از این امر می توان به کتابخانه های مهم جهان و غیبت آثار معاصر شیعه و یا عدم التفات به فقه و کلام شیعی در مآخذ و منابع علمی و رسمی بین المللی اشاره کرد. شاید بتوان دلیل این حضور کم رنگ را در اقلیت بودن جمعیت شیعیان، وجود موانع و کم کاری دانست. با تحقق جمهوری اسلامی زمینه هایی پدید آمد که عدم استفاده درست از آن و عدم حضور در مجامع علمی و رساندن پیام انسان ساز مکتب اهل بیت (ع) در وضع موجود را میتوان قصوری نابخشودنی دانست. به همین دلیل دانشگاه مفید با استفاده از موقعیت علمی قابل توجه و جایگاهی که در عرصه بین المللی یافته است، کوشیده است از هر فرصتی برای طرح دیدگاه اسلامی و شیعی معتبر جهان نه تنها خود به ترویج اندیشه های اسلامی اقدام کند، بلکه زمینه ارتباط دیگر دانشگاه ها و مجامع علمی و نهاد های جمهوری اسلامی با مراکز علمی و فرهنگی بین المللی را فراهم سازد.

معاونت دانشجویی و فرهنگی

معاونت دانشجویی و فرهنگی در سال ۱۳۸۳ از معاونت آموزش تفکیک و در سال ۱۳۸۶ به معاونت تبدیل شد. این معاونت دارای سه بخش اداره خدمات دانشجویی و اداره فرهنگی و اداره بورس و پژوهش های دانشجویی می باشد. امور مربوط به کمپین موارد خاص (مشکلات آموزشی) کمپنه امور مالی و کمپنه انضباطی نف از طریق این معاونت پیگیری می شود.

انجمن های علمی دانشجویی و کانون های فرهنگی:

با توجه به لزوم فعالیت منظم و منضبط علمی و فرهنگی دانشجویان و افزایش شور و نشاط علمی در محیط دانشگاه، و مشارکت هر چه بیشتر آنان در این زمینه، همچنین با توجه به بهره گیری هر چه بیشتر دانشجویان از تجارب و توانایی های علمی اساتید حوزه و دانشگاه، انجمن های علمی دانشجویی و کانون های فرهنگی در دانشگاه مفید شکل گرفته است. هم اکنون متناسب با

رشته های موجود در دانشگاه، انجمن ه ای علمی دانشجویی معارف قرآن، فلسفه، علوم سیاسی، حقوق، زبان انگلیسی و اقتصاد در دانشگاه فعال هستند. کانون های پرنیان، صراط، دایره، شرق (دانشجویان افغانی) و قرآن و عترت در دانشگاه دایر می باشند

خدمات دانشگاه مفید به استان قم

موسسات علمی پژوهشی که در قم وجود دارند به دو گروه می توان تقسیم کرد:

۱- موسساتی که فقط خدمات ملی و بین المللی دارند.

۲- موسساتی که علاوه بر خدمات ملی و بین المللی به مردم شریف و متدین قم نیز خدمت می کنند.

دانشگاه مفید از جمله موسساتی است که علاوه بر خدمات ملی و بین المللی در خدمت رسانی به مردم م شریف قم پیشقدم بوده است. در ذیل به چند نمونه از خدمات استانی دانشگاه اشاره می شود.

۱- تحصیل دانشجویان قمی:

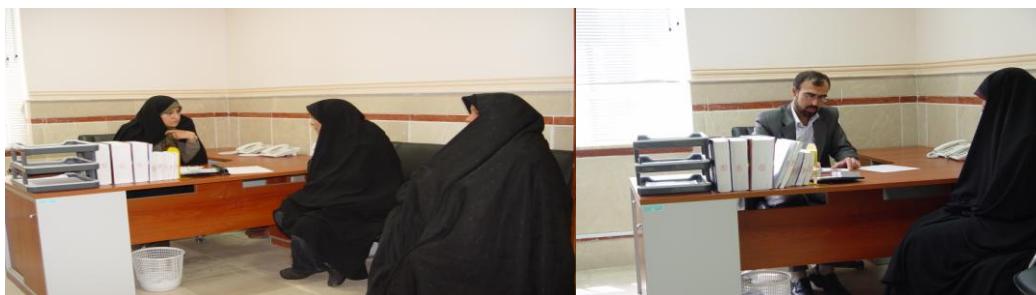
در دانشگاه مفید تاکنون بیش از هزار نفر از دانش آموزان قمی تحصیل کرده اند . بعضی از آنها فارغ التحصیل و برخی از آنان مشغول به تحصیل می باشند . در میان این تعداد حدود هفتصد نفر از دختران دانش آموز قمی بوده اند . دانشگاه مفید این افتخار را دارد که توانسته است محیط را فراهم آورد که این عزیزان در کنار خانواده های خود بدون نگرانی برای خانواده های خود کاهش هزینه های اقتصادی به تحصیل ادامه دهند .

۲- کلینیک حقوقی

کلینیک حقوقی دانشگاه مفید نهادی مردمی دانشگاهی است که در فضایی از دانش، تجربه، تعهد، و عدالت محوری فعالیت می کند . این نهاد از یک سو تلاش می کند به محرومین خدمات حقوقی رایگان ارائه دهد، با ارائه مشاوره، به آسیب دیدگان اجتماعی کمک کند، در جهت حل منازعات حقوقی و خانوادگی به روش های مسالمت آمیز اقدام کند و آگاهی مردم را در مورد حقوق شهروندی و قوانین ارتقا بخشد و از سوی دیگر می کوشد تا دانش و تجربه دانشجویان را افزایش دهد، مهارت های

حقوقی را به آنها بیاموزد، حسّ تعهد و مسئولیت پذیری را در آنان تقویت نماید و روحیه نوع دوستی و مشارکت در فعالیت های خیر خواهانه را در آنها پرورش دهد.

کلینیک حقوقی دانشگاه مفید به عنوان نخستین نمونه از نوع خود در جمهوری اسلامی ایران، به منظور تأمین توأمان دو هدف والا و ارزشمند فوق، در روز سه شنبه ۲۹ فروردین ۱۳۸۶ خورشیدی افتتاح شد، تا بتواند به سهم خود گامی مثبت برای رسیدن به جامعه ای عدالت محور و حق مدار بردارد.

۳-تاسیس خوابگاه دخترانه

در حال حاضر تعداد زیادی از دانشجویان دختر برای ادامه تحصیل به شهر مقدس قم می آیند.

حضور این دانشجویان فرصتی مناسب را جهت آشنایی آنان با فرهنگ دی نی مهیا می کند. این فرصت در صورت نداشتن برنامه می تواند به یک معضل فرهنگی تبدیل شود. دانشگاه مفید بدین منظور اقدام به تاسیس خوابگاه دانشجویی دخترانه و پسرانه نموده است. خوابگاه های دانشجویی یکی از خدمات دانشگاه می باشد .

خوابگاه دخترانه با ظرفیت ۱۲۰۰ دانشجو علاوه بر اسکان دانشجویان دختر شهرستانی دانشگاه مفید، پذیرای دختران دانشجو از دیگر دانشگاه های شهر که مشکل خوابگاه دارند نیز می باشد.

ایجاد خوابگاههای پسرانه و دخترانه از مهم ترین کارهای فرهنگی است که چند سال اخیر توسط دانشگاه مفید انجام شده است .